

Lovforslag nr. L 274. Fremsat den 28. maj 1986 af Ole Espersen (S), Korneliusen (S), Torben Lund (S), Lissa Mathiasen (S), Joanna Rønn (S) og Jimmy Stahr (S)

Forslag

til

Lov ændring af lov om konkursloven

(Gældssanering med specielt henblik på studiegæld)

§ 1

I konkursloven, jfr. lovbekendtgørelse nr. 444 af 28. august 1984, foretages følgende ændring:

§ 197 affattes således:

»§ 197. Skifteretten kan efter en skyldners begæring afsige kendelse om gældssanering, såfremt:

- 1) skyldneren godtgør, at skyldneren ikke er i stand til og ingen udsigt har til at kunne opfylde sine gældsforpligtelser inden for et tidsrum af ca. 5 år, og
- 2) skyldnerens forhold og omstændighederne i øvrigt taler derfor.

Stk. 2. Ved anvendelsen af stk. 1, nr. 2, skal der navnlig lægges vægt på skyldnerens

interesse i gældssanering, gældens alder, omstændighederne ved dens pådragelse og hidtidige afvikling samt skyldnerens forhold under gældssaneringsagen. Gældssanering udelukkes ikke af, at den, der søger gældssanering, har mulighed for sanering eller rentestøtte efter anden lovgivning, hvis det er klart, at sådanne foranstaltninger ikke vil kunne gøre det muligt for skyldneren at opfylde sine gældsforpligtelser.

Stk. 3. Kendelse om gældssanering kan kun afsiges for så vidt angår skyldnere, som er fysiske personer.«

§ 2

Loven træder i kraft ved bekendtgørelsen i Lovtidende.

Bemærkninger til lovforslaget

Mange tusinde mennesker har en studiegæld, der for manges vedkommende andrager adskillige hundrede tusinde kroner. I langt de fleste tilfælde er det uden videre klart, at skyldnerne ingen mulighed har for at betale beløbene helt eller blot for en større dels vedkommende. Det er derfor fra et samfundsmæssigt synspunkt formålsløst at opretholde forpligtelsen, og ud fra et hensyn til skyldnerne og deres familier vil opretholdelsen kunne medføre en følelse af håbløshed, der vil kunne være såvel psykisk som økonomisk stærkt belastende.

De gældende regler om gældssanering dækker i princippet også studiegæld. Imidlertid har skifteretternes praksis stort set været totalt afvisende over for sanering af studiegæld, blandt andet fordi der foreligger beskedne muligheder for rentestøtte i visse tilfælde, og fordi en akademisk uddannelse anses for en sikring af større indtægter, end erfaringen viser er berettiget.

Der er således sket afvisninger i tilfælde, hvor gælden har andraget op imod 400.000 kr., og hvor skyldneren har været arbejdsløs i adskillige år og uden udsigt til nogen sinde at opnå andet end en almindelig HK-løn. Af en oversigt udarbejdet af dommerfuldmægtig Lilian Hindborg i »Juristen« 1985, s. 351 ff. fremgår, at sanering af studiegæld i alle tilfælde synes at være blevet nægtet.

Denne praksis er i strid med lovens intentioner. Det fremgår klart af bemærkningerne til lovforslaget og den til grund herfor liggende betænkning, at såfremt gælden er håbløs i den forstand, at skyldneren ikke kan anses for at have mulighed for at afvikle den i løbet af en 5 års periode, skal gældssanering indledes. Det forudsætter naturligvis, at lovens øvrige betingelser er opfyldt. Den restriktive praksis foreslås ændret ved i loven udtrykkeligt at indføre 5 års reglen.

Som ovenfor nævnt synes den foreliggende praksis at antyde, at det under alle omstændigheder er en betingelse for at søge gældssanering, at skyldneren forinden har søgt at opnå rentetilskud, efter lov om gældssanering af statsgaranterede studielån. En sådan af praksis etableret betingelse

fremgår heller ikke nødvendigvis af den eksisterende lovgivning, og den vil i mange tilfælde forsinke sagerne uden noget rimeligt formål, fordi det vil være klart, at et sådant rentetilskud reelt ikke vil gavne. Hertil kommer, at rentetilskuddet alligevel skal ydes af den samme, som skal give afkald på studiegælden, nemlig i begge tilfælde det offentlige.

Forslagsstillerne ønsker med lovforslaget at fastslå, at ansøgning og behandling af en sag om rentetilskud ikke behøver at have foreligget, hvis en sådan foranstaltning ingen reel værdi vil have.

Administrative engangsløsninger

Hypotekbanken administrerer i øjeblikket ca. 30.000 studielån, som er overgået fra banker og sparekasser, efter at statsgarantien er blevet aktuel.

Når forslagsstillerne har ønsket at løse problemet vedrørende den store studiegæld ved en ændring i de gældende gældssaneringsregler, skyldes det, at individuelle vurderinger, som bedst kan foretages af skifteretter, kan være nødvendige i mange tilfælde. På den anden side er det efter forslagsstillerne opfattelse klart, at der netop for så vidt angår studiegældens vedkommende vil være tale om en lang række ganske ensartede sager, som i virkeligheden bør afgøres administrativt uden at ulejlige domstolene. Forslagsstillerne opfordrer derfor regeringen til at gennemføre en ordning, hvorefter hypotekbanken efter en konkret vurdering kan gældssanere, helt eller delvis, studielån, som ikke kan forventes afdraget inden for en frist af ca. 5 år, og således at lovens almindelige regler om sanering af håbløs gæld anvendes. Såfremt hypotekbanken er i tvivl om, hvorvidt lovens betingelser er opfyldt, vil man kunne henvise til en almindelig gældssanerings sag.

Forslagsstillerne er opmærksom på, at der kan forekomme forskelsbehandlinger derved, at skyldnere har eller for en stor dels vedkommende har betalt en gæld tilbage, som andre endnu ikke har formået at betale. Det er imidlertid forslagsstillerne opfattelse, at dette problem vil være af mindre

væsentligt omfang, blandt andet fordi gælden efter lovforslaget skal være håbløs. Under alle omstændigheder vil en undladelse af at foretage noget effektivt over for disse tusinder af tilfælde være menneskeligt urimelig og vil ikke kunne forsvares alene ud fra mere juridisk betonedede betragtninger.

Det er en selvfølge, at nærværende lovforslag ikke alene gælder studielån. Lovforslaget vil i det hele have en gunstig effekt i forhold til den yderst restriktive praksis, som skifteretterne har anlagt, uden at denne praksis har været forudset i loven eller dennes forarbejder.